

PROJEKT NR 29/2025

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ
z dnia**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej dla
Gminy Środa Śląska na lata 2025 – 2030**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15, ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2024r. poz.1465), art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024r poz.424) Rada Miejska w Środzie Śląskiej uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej dla Gminy Środa Śląska na lata 2025 – 2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XLI/427/21 Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej z dnia 28 kwietnia 2021r w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Środy Śląskiej.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy przez Radę Miejską to zadanie wynikające z art.6 ust. 2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U z 2024 roku poz. 424). Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Środa Śląska na lata 2019-2026. Kierunki i zakres działań wyznaczone przez wyżej przywołaną ustawę są szczególnie istotne z punktu widzenia zadań pomocy społecznej. W programie uwzględniono zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących zjawiska przemocy domowej. Realizacja przedmiotowego programu powinna przynieść wymierne efekty w postaci ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie w naszej gminie.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia niniejszej uchwały.

Czynności	Imię i Nazwisko oraz funkcja	Podpis
Przygotowanie	Dyrektor GOPS w Środzie Śl Joanna Sadowska	DYREKTOR Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej Joanna Sadowska
Weryfikacja pod względem zgodności z prawem	Aldona Olejnik Radca Prawny	ALDONA OLEJNIK RADCA PRAWNY nr 1070
Akceptacja Burmistrza Środy Śl	Elżbieta Czarnota Burmistrz Środy Śl	BURMISTRZ Elżbieta Czarnota

Wpłynęło BURM
13.03.25r.

Załącznik do
Uchwały

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
DLA GMINY ŚRODA ŚLĄSKA NA LATA 2025-2030**

SPIS TREŚCI:

Uzasadnienie wprowadzenia programu.....	3
1.Wprowadzenie.....	3
1.1 definicja przemocy domowej.....	3
1.2 formy przemocy.....	4
1.3 cykl przemocy.....	5
2. Podstawy i regulacje prawne programu.....	6
3. Charakterystyka Gminy Środa Śląska	7
3.1 Dane statystyczne dotyczące problemu przemocy domowej na terenie Gminy Środa Śląska ...	7
3.2. Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych.....	8
3.3 Analiza i interpretacja uzyskanych wyników badań	9
4. Prezentacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej	10
4.1 Adresaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej	10
4.2. Cel główny i cele szczegółowe Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej ...	10
5. Monitoring i sprawozdawczość	11
6. Zasady finansowanie	11
7. Ewaluacja	12

1. Wprowadzenie

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych zagrażających bezpieczeństwu, w tym przemocą domową. Każdy intuicyjnie rozumie, czym jest przemoc w rodzinie. Istnieje ustawowa definicja tego zjawiska. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej charakteryzuje przedmiot swoich regulacji i odniesień. Nowelizacja ustawy antyprzemocowej zmienia ustawową terminologię. Dotychczasowe pojęcia - „przemoc w rodzinie” zastąpiono terminem „przemoc domowa”, „ofiara” to „osoba doznająca przemocy domowej”, Ustawowej definicji doczekało się także pojęcie „osoby stosującej przemoc domową” wcześniej nazywaną „sprawcą”. Zmienił się (rozszerzył) również krąg osób objętych ochroną, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania.

Najważniejsza zmiana z punktu widzenia bezpieczeństwa małoletnich to uznanie małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej jako „osoby doznającej przemocy domowej”. Ponadto nowelizacja zmienia m.in. procedurę „Niebieskie Karty” i wprowadza programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, a także programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową.

1.1 Przemoc domowa w świetle obowiązującej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r. poz. 424), to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Definicja ta zawiera cztery podstawowe kryteria i charakteryzuje się tym, że:

- 1) przemoc jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem i ma na celu kontrolowanie oraz podporządkowanie sobie drugiej osoby, czy też wymuszenie bezwzględnej posłuszeństwa
- 2) siły są nierówne, tzn. jedna ze stron ma przewagę nad drugą (np. fizyczną i/lub ekonomiczną i/lub psychiczną) i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę - przemocy zazwyczaj doświadcza osoba, która nie jest w stanie w określonych okolicznościach, czy relacjach skutecznie się ochronić
- 3) przemoc narusza prawa i dobra osobiste, tzn. gdy osoba stosująca przemoc, wykorzystując swoją przewagę, krzywdzi fizycznie i/lub psychicznie bliską osobę (np. bije, rani ją, straszy, wyzywa, obwinia za swoje zachowania, izoluje, zmusza do zachowań, których osoba doznająca przemocy nie akceptuje, pozbawia godności, czy szacunku, itp.)
- 4) przemoc powoduje cierpienie i ból, zarówno fizyczny, jak i psychiczny, czemu towarzyszą strach, niepewność, smutek, itp. - doświadczenie bólu i cierpienia sprawiają, że osoba doznająca przemocy ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc domowa może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów.

1.2 Według specjalistów Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” wyróżniamy następujące formy przemocy:

1. PSYCHICZNA/EMOCJONALNA, która jest podstawą wszelkich form przemocy. Polega na wywieraniu presji na osobę w celu sprawowania nad nią kontroli i podporządkowania jej swojej woli. Jej istotą jest naruszenie godności osobistej. Stanowi podstawę wszelkich innych form przemocy i zazwyczaj z nimi współwystępuje. Przykładem mogą być: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów i planów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna poprzez kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, uniemożliwianie schronienia, degradacja werbalna czyli wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb i wulgaryzmów, straszenie zastosowaniem siły. Skutkami tej formy przemocy są: zniszczenie poczucia mocy sprawczej, poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.

2. FIZYCZNA, która polega na naruszeniu nietykalności cielesnej lub niesie takie ryzyko. Przykłady: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, gaszenie papierosów na ciele, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, szarpanie np. za włosy lub uszy, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp. Skutkami tej formy przemocy są: bezpośrednio: uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; następujące skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.

3. SEKSUALNA - dotyczy sfery seksualnej, jej celem jest poniżenie drugiej osoby, odebranie jej godności, polega na naruszeniu intymności. Jej istotą jest zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Występuje wówczas przymus jako na bezpośrednie użycie siły lub emocjonalny szantaż, groźba lub podstęp by osobę skłonić do preferowanego zachowania np.: gwałt, molestowanie seksualne, wymuszanie pożycia, obmacywanie, dotykanie intymnych części ciała, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, uwagi i żarty o charakterze seksualnym, przymuszanie do oglądania treści o charakterze seksualnym bądź pornograficznym itp. Skutkami tej formy przemocy są: obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się /lęk, strach, unikanie seksu/, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci osoby stosującej przemoc.

4. EKONOMICZNA - dotyczy sfery materialnej, polega na celowym niszczeniu własności, pozbawianiu środków lub tworzeniu warunków, gdy trudno jest zaspokoić podstawowe potrzeby m.in.: uniemożliwianiu podjęcia pracy zarobkowej i wymuszanie pracy

nieodpłatnej, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczeniu rzeczy, zabieraniu pieniędzy, ograniczanie dostępu do zasobów rodziny, w przypadku wspólnej firmy na nieopłacaniu składek, ubezpieczeń i niewypłacaniu zarobionych pieniędzy, wymaganiu, by sprawozdawać się z każdej wydanej złotówki, pozbawieniu informacji na temat stanu majątku rodziny, zaciąganiu kredytów i pożyczek na wspólne konto, zmuszaniu do spłacania długów, sprzedawaniu rzeczy osobistych bądź wspólnych bez uzgodnienia itp. Skutkami tej formy przemocy są m.in.: całkowita zależność finansowa, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia, brak poczucia bezpieczeństwa.

5. **ZANIEDBANIE** - dotyczy naruszenia obowiązku opieki ze strony najbliższych. Jego istotą jest niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych drugiego człowieka. Odnosi się do dzieci, osób starszych czy niepełnosprawnych lub chorych, których stan wymaga opieki ze strony domowników. Polega m.in.: na braku zainteresowania potrzebami innej osoby, świadomym ich ignorowaniu, pozbawianiu środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

1.3 Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy.

W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- **Faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba, wobec której kierowana jest złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko, by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.

- **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy i złożenie skargi, a więc początkują interwencję w sytuacji przemocy w rodzinie. Jeśli osoba zagrożona przemocą nie zgłosi się do właściwych instytucji po pomoc i nie przerwie cyklu przemocy to rozpocznie się on na nowo.

- **Faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego, co się stało i obiecuje, że to już się więcej nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym

doświadczeniom wierzy sprawcy, w to, że się zmienił, bo z całych sił pragnie, żeby tak właśnie było. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary. Wskazane wyżej fazy cyklu przemocy powtarzają się. Trwają niejednokrotnie przez wiele lat. Cechą charakterystyczną jest fakt, że przemoc w każdym z następnych cykli jest jeszcze gwałtowniejsza, przy czym zwykle skracają się fazy „miodowego miesiąca”, po pewnym czasie faza ta zupełnie znika i pozostają tylko dwie.

Osobami doznającymi przemocy są również dzieci, które bezpośrednio doświadczają aktów przemocy lub pośrednio, będąc naocznymi świadkami krzywdzenia osób w ich otoczeniu. Proces socjalizacji w rodzinie dysfunkcyjnej przebiega według takich samych reguł jak w rodzinie, w której zachowane są prawidłowe wzorce. W dziecku może się kształtować niewłaściwy obraz zachowań w sensie fizycznym oraz psychicznym. W procesie poznawczym, który jest ściśle związany z rozwojem fizycznym – dziecko przyjmuje wzorce postępowania swoich najbliższych, które może prezentować w dorosłym życiu. Stosowanie przemocy stanowi tzw. przekaz międzypokoleniowy.

U osób poddawanych długotrwałej przemocy można wyodrębnić pewien zespół cech charakterystycznych:

- niska samoocena
- bierne mechanizmy radzenia sobie
- wysoka zależność od partnerów
- niepokój i depresja
- izolacja społeczna
- zinternalizowane poczucie winy
- podporządkowanie się
- ambiwalentne poczucie lojalności – ofiara często chce zatrzymać przemoc, ale jednocześnie chce utrzymać relację ze sprawcą
- zniekształcone atrybucje – irracjonalne sposoby wyjaśnienia zachowań sprawcy
- nadużywanie alkoholu i narkotyków
- choroby związane ze stresem

2. Podstawy i regulacje prawne programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2025-2030 pozostaje spójny z najważniejszymi polskimi i międzynarodowymi dokumentami regulującymi problematykę przeciwdziałania przemocy domowej.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) stanowi w art. 18, że rodzina znajduje się pod ochroną i opieką państwa, zaś w art. 71 ust.1 nakłada na państwo obowiązek uwzględniania dobra rodziny w swojej polityce społecznej i gospodarczej oraz statuuje prawo rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Szczególną ochroną państwa objęte są dzieci i ich prawa (art. 72 ust. 1). Każdy ma prawo żądać od władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Stąd też zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami, w tym przed przemocą ze strony osób najbliższych.

Podstawowym dokumentem regulującym w Polsce działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r poz. 424 z późn. zm.), która oprócz definiowania pojęcia przemocy domowej, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz wobec osób ją stosujących. Ponadto, problematyka przeciwdziałania przemocy domowej jest uregulowana w następujących aktach prawnych:

- 1) Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 961 z późn. zm.)
- 2) ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024r poz. 1283 z późn. zm)
- 3) ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Dz.U. z 2023r. poz. 165 z późn. zm.)
- 4) ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.)

3. Charakterystyka Gminy Środa Śląska

Środa Śląska miasto w województwie dolnośląskim, w powiecie średzkim, obecnie jest jednym z miast aglomeracji wrocławskiej. Siedzibą gminy jest Środa Śląska. Według danych na dzień 31 grudzień 2023r. Gminę Środa Śląska zamieszkiwało 18896 osób.

Liczba mieszkańców		2021	2022	2023
Ogółem		19 159	18964	18896
Do 18 lat		3692	3664	3630
W wieku produkcyjnym	Kobiety	5286	5293	5238
	Mężczyźni	5961	5950	5902
W wieku poprodukcyjnym	Kobiety	2822	2726	2748
	Mężczyźni	1398	1331	1378

3.1 Dane statystyczne dotyczące problemu przemocy domowej na terenie Gminy Środa Śląska

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy domowej. Jest to zadanie niezwykle trudne, gdyż przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym niełatwo się rozmawia, a który jeszcze trudniej zbadać. Dane dotyczące skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Środa Śląska gromadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (w szczególności Zespół Interdyscyplinarny), Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy. Należy jednak zaznaczyć, że oficjalne statystyki nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące problematyki przemocy domowej w Gminie Środa Śląska w latach 2021 – 2023.

Tabela 1. liczba procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021 – 2023

rok	2021	2022	2023
Liczba osób dotkniętych przemocą domową	25	38	48

Tabela 2. liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w latach 2021 – 2023

rok		2021	2022	2023
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Ogółem	25	38	48
	W tym			
	Kobiety	19	31	37
	Mężczyźni	3	0	2
	Dzieci	3	7	9

Praca z rodziną z problemem przemocy realizowana jest przez grupy diagnostyczno - pomocowe, których zadaniem jest planowanie działań, monitorowanie sytuacji w rodzinie pod kątem bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej. W skład grup diagnostyczno - pomocowych wchodzi: pracownicy socjalni, dzielnicowi, psycholog, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagodzy szkolni oraz kuratorzy.

Tabela 3 liczba powołanych grup diagnostyczno pomocowych w latach 2021 – 2023

rok	2021	2022	2023
Liczba grup diagnostyczno pomocowych	175	146	139

3.2 Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych

W lipcu 2024r. zostały przeprowadzone badania diagnostyczne badające poziomu wiedzy społeczności lokalnej w Gminie Środa Śląska na temat zjawisk przemocy domowej.

Celem poznawczym badania było określenie stopnia świadomości społeczności na temat zjawisk przemocy oraz rozpoznanie preferowanych przez mieszkańców postaw wobec zachowań przemocowych.

Zastosowaną metodą badawczą była technika ankietowa. Narzędziem badawczym były ankiety w których zamieszczono 13 pytań zamkniętych.

Kwestionariusz ankiety uzupełniona o pytania o charakterze metryczkowym, dotyczącymi płci, wieku, miejsca zamieszkania i wykształcenia. Ankiety były anonimowe, zostały przeprowadzone wśród 100 dorosłych mieszkańców Gminy Środa Śląska – 68 kobiet oraz 32 mężczyzn.

Kobiety

Wiek	18-25 lat	26 – 40 lat	41-60 lat	61 lat i więcej
	6 osób	15 osób	32 osoby	15 osób
wykształcenie	podstawowe	zawodowe	średnie	wyższe
	6 osób	21 osób	24 osoby	17 osób
Miejsce zamieszkania	miasto	wieś		
	49 osób	19 osób		

Mężczyźni

Wiek	18-25 lat	26 – 40 lat	41-60 lat	61 lat i więcej
	5 osób	10 osób	11 osób	6 osób
wykształcenie	podstawowe	zawodowe	średnie	wyższe
	3 osób	7 osób	14 osób	8 osób
Miejsce zamieszkania	miasto	wieś		
	18 osób	14 osób		

3.3 Analiza i interpretacja uzyskanych wyników badań:

Pierwsze pytanie ankiety było pytaniem mającym na celu zbadanie poziomu wiedzy na temat form przemocy domowej. Odpowiedzi udzielone na to pytanie pokazały, że świadomość społeczności lokalnej jest bardzo rozległa, każdy potrafił zidentyfikować zachowania niosące ze sobą znamiona przemocy.

Udzielane odpowiedzi koncentrowały się głównie na identyfikowaniu przemocy fizycznej którą podało 92% ankietowanych, 86% wskazało, że kolejnym dominującym problemem jest przemoc psychiczna.

Jedynie 2% respondentów zasygnalizowało, że nie wie jakie zachowania uważane są za przemoc domową.

Drugie pytanie miało na celu dokonać analizy podawanych przyczyn występowania przemocy domowej. Najwięcej bo aż 66 respondentów podało, że głównym powodem występowania przemocy jest spożywanie alkoholu. Osoby udzielające odpowiedzi podały, iż dominującym powodem występowania przemocy są także choroby psychiczne/zaburzenia emocjonalne, które wskazało 57 badanych, kolejną przyczyną wskazaną przez 46 osób są doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego.

Na pytanie dotyczące kto najczęściej doświadcza przemocy przeważająca część odpowiedzi wskazywała kobiety jako osoby najczęściej doświadczające przemocy aż 73 odpowiedzi, 54 osoby wskazały na dzieci jako grupę najbardziej narażoną na doświadczanie przemocy, kolejne 15 to osoby starsze, natomiast tylko 4 osoby uznały, że to mężczyźni są najbardziej narażeni na doświadczanie przemocy ze strony innych.

Kolejne pytanie miało na celu określenia jak w świadomości społeczności lokalnej prezentuje się wiedza na temat kto najczęściej jest sprawcą przemocy domowej i w tym przypadku aż 92 osoby wskazały mężczyzn jako głównego sprawcę przemocy domowej.

W ocenie osób wypełniających ankietę - głównie w rodzinach z problemem uzależnień dochodzi do zachowań przemocowych.

Połowa badanych osób wskazała, że nie wie czy przemoc domowa jest istotnym problemem na terenie Gminy Środa Śląska. Jednocześnie osoby badane wykazały się bardzo dużą wiedzą i świadomością do jakiej instytucji należy zgłosić fakt wystąpienia przemocy i zachowań mających znamiona przemocy domowej. 72% badanych podało, że będąc świadkiem przemocy domowej zgłosiłaby ten fakt odpowiednim służbom – wskazując jako instytucje wiodącą do zajmowania się tym problemem Komendę Powiatową Policji.

Zgodnie z opinią osób biorących udział w ankiecie najskuteczniejszym działaniem w zakresie walki z przemocą domową na terenie gminy Środa Śląska jest:

- podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawisk przemocy domowej, jego form, przyczyn i skutków
- leczenie uzależnień
- rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy i miejscach gdzie można zgłaszać się z tym problemem
- izolowanie osób stosujących przemoc domową
- zwiększenie oddziaływań kierowanych do osób stosujących przemoc domową

4. Prezentacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej

4.1 Adresaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Środa Śląska, a w szczególności do:

- 1) osób doznających przemocy domowej
- 2) osób stosujących przemoc domową
- 3) świadków przemocy domowej
- 4) instytucji, służb, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej

4.2 Cel główny i cele szczegółowe Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Cel główny: zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Środy Śląskiej

Cele szczegółowe Programu:

- 1) podniesienie świadomości społecznej oraz zintensyfikowanie działań profilaktycznych i interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- 3) zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc domową,
- 4) zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji oraz innych podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej
- 5) podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług.

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i wyodrębnionych w ramach celów zadań. Określone w programie zadania będą realizowane przez włączone w realizację Programu instytucje.

Obszar 1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb, na temat zjawiska przemocy domowej:

diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową

Realizator: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Powiatowa Policji, placówki oświatowe, organizację NGO.

Wskaźniki:

liczba przeprowadzonych diagnoz zjawiska przemocy domowej.

Termin realizacji: 2025-2030

2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej

Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które:

- obalają stereotypy na temat przemocy domowej
- opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,
- promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę,
- promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy, oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc domową

Realizator: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej, Zespół Interdyscyplinarny.

5. Monitoring i sprawozdawczość.

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz bieżącej analizy realizacji poszczególnych celów, ze szczególnym uwzględnieniem osiągniętych efektów. Instytucje odpowiedzialne za realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Środa Śląska mają obowiązek gromadzić dane sprawozdawcze z realizacji Programu.

Jednostką odpowiedzialną za koordynowanie realizacji Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej zobowiązany jest raz do roku dokonać analizy realizacji zadań Programu w oparciu o dane za rok poprzedzający, która przedstawiona zostanie Burmistrzowi Gminy Środa Śląska celem uwzględnienia jej w corocznym raporcie o stanie gminy.

6. Zasady finansowania.

Finansowanie realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Środa Śląska dokonywać się będzie w różnych formach i z wielu źródeł. Zakres

realizacji poszczególnych działań programowych w kolejnych latach będzie ściśle uzależniony od możliwości finansowych Gminy Środa Śląska, wysokości dotacji przyznanych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz możliwości budżetowych i innych podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz przeciwdziałania Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Środa Śląska finansowany będzie ze środków:

1) budżetu Gminy Środa Śląska, w szczególności w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Środa Śląska oraz środków na te zadania przewidzianych w planach finansowych jednostek organizacyjnych Gminy Środa Śląska

2) budżetu państwa.

Uprawnione jednostki na zaplanowane w Programie działania aplikować mogą o środki zewnętrzne.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Środa Śląska realizowany będzie w okresie od 2025r do 2030r.

7. Ewaluacja

W 2030r. planowana jest ewaluacja podjętych działań. Celem ewaluacji będzie zbadanie efektów realizacji Programu pod kątem następujących kryteriów:

1) użyteczności – stopień przydatności Programu dla odbiorców,

2) skuteczności – stopień osiągnięcia zaplanowanych celów.

Celem ewaluacji będzie uzyskanie informacji na temat skuteczności Programu i ewentualnych potrzeb związanych z usprawnieniem czy też modyfikacją kierunków działań.